

Што мог і не зрабіў Шушкевіч

Юри ХАДЫКА, 55 год.
наместник Старшины БНФ.
Работает загадочным
лаборантом в Институте
физики Академии наук.
Доктор физико-математиче-
ских наук, профессор.

Знялі з пасажу сп. С.Шушкевна – чимпатична, чалавеча і бездапаможная палітыка. Яна спомінула ягоня словы: «Я такі ж, як Гарбасюк! Больш рашучы!» Пераломіла яна самазіданасцява ішо з рашучасці. Я ўсё ж. Да шчыроўнага разумення непалабавасці таго, што адбылося міжамімі прымываюцца горчы. Бо здалі і апілі яно тым каму ён так хашу дадзілаць. Здаўна агінулася побач са згоды. Альбо згода са здараннем. Бо гізуны людзей – і прыхільніку Фронту, і праслабавателю – звязаныя іш і свае надзеі. Напору і лёдцы і відасоччаны. Няспраўданыя надзеі і цюжое абвінавачанне Шушкевн-палітыку.

Таму так ненатуральна гуныць ягонае апраўданне «Я зрабіў больш, чым мог». Новы самападгляд Аскавіла неадарчыў у сытуацыі, якая вымусіла базіліскага рэалізму аналізу. Інакш больш чым двухгадоўе досведжванне кіравання Варжкоўным Савесам С.Шукшэвіч згубіць. А досвед, хоць і адмоўны, рэч каштоўная. І за яго ня траба плашч дзвой.

Дык што ж мог зрабіць і не зрабіў Шушкевіч?

Каб адказаў на гэтыя пытаньні, якое хвалюе, даўшае думкаю вернемся ў васьмьдзесятыя 1991 году, калі С.Шушкевіч пера падтрымкі злучыўся з партыяй, якая перамагла ў выбарах. Яго партыя тады большасцю дэпутатаў, таму што камуністы былі разбураныя і напаласалыся. Відавочна, якая была ўлада ў той час, і ўлада была ў краіна. Вархуны Савет, у складзе якога было 80% камуністаў, забараніў КПБ—КПСС. Манія, што здаваўся непарушным, расквалася. З таго часу, гэта, што, яны маюць ясныя платформы, і там менш быў згоды на рэфармаваньне таталітарнае сыстэмы. Групоўка набольш шматлікая і напаласалы, якая аб'яднаўся вакол Кебэда, у тым месцы напаласалы на больш за 40%.

Што паказвала рабіць у такой сітуацыі элемтарная палітычная лідэра? Зразумела, спрабаваў аднавіць гэтую слантанна ўзвучаную большасць лідэраў лідэру дамакратычных рэформаў, структура вакоў яе шлохам утварэнні некамуністычных фракцыяў — аграпра, прамісловаў, і г.д. і згуртаваў вакоў адзінай арганізаванай антыкамуністычнай сілы — Апазіцыі ГДР.

Ші зрабуў такую спробу ш. Шукнен? Не і...
Больш за тое, з пасляваеннага вяртаў не адзін
функты, ад дыстанцыявання ад Аляксандра, а потым
супрацьстаяў яму, усім сваім пазовазным да
спробу камуністычна намінацыі жаданне
якіх яе атрасам — у якасці калі не ён
младра, то хаша б шырма. Не ад паставы пытань
ад астаўцы ўраду В.Кебна, які толькі што прыгукну
ўмну на выбары і тою большынства, якая абрала
Шукшечна, мог быць адрэчаны з пасады прэм'ера
міністра Навадвор, Шукшечні пры кожнай нагодзе
надаваўшы ўсім, што ў яго ёсць Вячаслаў
Прыдурнава, а не такіх сучаснаўдасцяў і, з
выска, сам у гэта паверыў. Але не паверыў
Вячаслаў Францін.

У такій ситуації нямістимий й неорганізований прагматично-науковий боїстрасць не мав існава. Яна пачала мала-памалу размывацца, найбольшахлыня вярнуліся пад крыло швейдлага прэміе-які, ў адрозненне ад С.Шушкевана ведаў, ш-рабін.

[illegible]

Щи зрабіш сп. Шукочев такую спробу? Ізною т...
не. Наадварот, не неаднаразова адхіляў праг...
ныя арганізацыі. Круглы стол з удзелам дэмак...
тычных партыяў і рухаў. Разважаючы пра згоду,
не зрабіў ніяка, каб дасягнуць грамадзянскай зго...
дзі і рэформы. Больш таго, не прыкляў і св...
року, каб аднавіць дзейнасць. КПБ—КПСС, пас...

чаго паचाўся павольны рэнесанс большавізму ў Беларусі, які ня мог ня скончыцца адхіленьнем С.Шмідкевіча ад пасады.

Але саму грубу й недаравальну пам'ять
Шушкевич зрів'ю у канцы кастрычніка 1992 г. — ка-
намэнклятура забараніла рэфэрэндум.

Шушкевіч мог не дапусьціць дзяржаўнага перавароту

[illegible]

Надзіяла восеню. Сітуацыя ў Маскве выначалася як паралель улады. Вярхоўнае свецкае ахвяралічча прадэманстравала, што яна ў стане забяліла працэс рэформы, каб калектыўна бездаказна «народных выбарніку» — надзеяна збор дзюбелюга галты і савольства. Тады і сабраўся ў Беларусі, каб вырашыць пытанне аб рэформе ўдзельніку і тут сп. Шушкеев нечаканна заўважыў, што «падліца радуеца волю народу».

Можа, ён так і думаў. Можа, і зразуму, ці новий вивід — гэта значыць на толькі для змячана Беларусі, але і для яго асабіста. Але на гэтак думачыя сабры-вароты. У канцы кастрычніка 1992 года ўпершыню былі разрытаны стэзкіякі парамічанага тэатру абсурду. Галоўную ролю сышчыла рэжысэра хіла вырашэла застанца за сцэнаю, даручэн «маламу парспаскнічэму» дэпутату Булавукаў. Гэтак чапаву, у якога адсутнічаваў прыметны сцяг і сур’ёзна, Булавукаў выкануў сваю партыю. Нарэшце, у гэтым пераходным перыядзе, калі ў Шчытэ, што каміся ў разбіралася ў п’ятыкі дамакратыі, што большасць з наўмёна п’яна — падробка. Узыйшлі грэх на душы. Дзі Булавукаў і дамакратычнай большасці фарміравалі падзею, хатля і без Булавукава ведалі, што трэба робіць, раз’яўдзена.

Ягоян забарона была ня толькі грубым парушэннем Закону аб рэфэрэндуме, парушэннем Канстытуцыі, але ўсё ж гаворыцца, што найвышэйшы ўлада належыць народу Беларусі, парушэнне праваў асобы кожнага грамадзяніна краіны, Гэты быў дзяржаўны пераварот — узурпацыя ўлады, бы на ўсёагульнае галасаванне мела быць вынесена пытанне аб праве гэтага Вярхоўнага Савета ажыццяўляць найвышэйшую заканадаўчую ўладу ў Беларусі.

[illegible]

Абхазьцэ тое само на себе нгона нэ вартанэ. Каб рэалізаваць гэты, ВС павяны быў гняўны напаруку да Канстытуцыі і новы выбары законна. Сёньня адвадочна, што Вярхоўны Савет і не выбараў гэтага рабіць. Але абхазьцэ адкрыла для С.Шушуба магчымасьць, за адзін дзень стаць нацыянальным героем. Для гэтага ён мусіў грамадзі іншыя тэ правы на якую дадзена ёму законам, і выратаваць рэфэрэндум. Клім Б'ян да саваго ёму прапанаванэ рэфэрэндум аб правядзеньні дадатковых выбараў у сакавіку 1994 г. — адрэзы выйшлі бы ўсе хлусьнякы: каздыя наміналізатары большышы і паставы бы ВІ перад неабходнасьцяй прызначыць дату рэфэрэндуму.

Такі референдум ня мог адбыцца раней за вясну 1993 г. У гэты час ішла падрыхтоўка да референдуму ў Расеі. У грамадстве ўжо саслала разуменне, неабходнасці разбурэння сыстэмы саветаў – апорнага апырача таталітарызму. Нама ніякасу сумневу, што і ў Беларусі народ прагаласаваў бы за дэтрмінавыя выбары на падставе дэмакратычнага закону. Не было б пазробы змагацца за новы выбары закон і папраўкі да Канстытуцыі. Абвешчаныя дэпутатам сталася б законам.

Але Шухевич не зрабів гэтага і канчаткова страці контроль над ситуацыяй. Ён падліс у беспаветрана палітычнай прасторы, ня маючы ў ёй ніякага пункту опору. Ягонне падзенне стала непазбежным, ягоныя «сябры»-камуністы расчэпілі плянавую падрыхтоўку да гэтага апосяці.

З'яялі. На сваю галаву

Спочатку стапу зробили на випробування «забой-
ця». Але Дз Булахів криху підмичували своєю релігійною,
учнівську сапрадісну заботу. Тади галушня ролія
быта дачунача новому «клеру» — В Ганару
Алазіці, сцягушы збаві, бурбіна «вєтрагана дэ-
макратэ» С.Шушкєєна. А сп. Ганар гаварыў занадта
прыгожа. Таму спроба зваліць. Старшыню ВВ улетку
1993 г. прэзэнтаваў.

Тадя сизнер усталелі й на першй плян выстае надзела А.Лукашук — чалавек пругасты, як пругда, якую яму дурнаўці знайсці. Таварыш Лукашук задале выдалуе. На вельмі імгненны выхрыст сапраўднае куршэў, ім ўсе намаганні паўсюль на збор кампаната супраць С.Шушкевіча. Ну і што, калі «люды» аказаліся небагаты? Гучна распачаўшыся на перапіску даўно вядомых фактаў, ім, нарадзе, дайшоў да галоснага: 13 разоў сін Шушкевіч з'яўляўся ў рамонна-будучэўнае ўправу СМ. Воск, карань зла, зь якога растуць куршэў і мафіёзныя структуры!

[illegible]

Наступае апошні акт трагікамеды ў тэатры абсурду. Адбываецца галасаванне. Шукшчэнка здамагае за недастатковай кантроль над праваахоўнымі органамі і асабістую няздатычнасць. А генерал, які вадзіць сваіх службовых абавязку папавіне быў акадэмічнай глыбы кантроль над праваахоўнымі органамі, пад воплескі існасных над доўгачаканай перамогі актораў сядзе ў цэпале ядна краснае Сталініні!

Але заслону не апускаєш. Яна апускаєш у канці дняння у нормальних татры. У татры абсурду — наадварот. Уздымаєш і задік, размаляваны жудаснымі батальнымі сцэнамі змаганя ВО з карупцыяй. І глядачу становяцца відаць і сцэнарысты, і лялькаводы. Яны раскльываюцца, але мільярд місто не мусе ім вяртаць.

Так, Шукшенен на дядя 3-го цестя, ае, жюга ен збрынен, не выликае дядяру. Значат, крохале, Ен — сипер, жю яго абзавяю пракадыванен Грйб. Шукер, яго прымушав пракадываць галсы, жю ен спадзяеся, не жадуе. Ен увесч час «падварождаеуся большыш» Гэткае ненатурынае становячы не магло доужаеа баксана. Ен не старыю свайы большыш, яву еу за сасуду, не здасеу прымушэ падварождаеуся лэйкаеу, не здасеу прымушэ лэйкаеу збрынен. Гэткае збрыне, жю яго больш маючыя я малыя лэуі пакусаву за лытэ, капэ ен спрабава 30чыма, а не пераслэдаеа дохэру. У 10чыне здыт яго разавоу

Але ж як «души» наші камиуністичные народи! Трохи переказую **Живими** страх — у красівки і жінку 91-го дві каструльки 33-го — леді аномаліями і вищери сплячих донці, яні зноу і зноу бралися за свою брудну справу, пуску не «завлік беларуськага злуга». Але адістася Шувейча — гата на йкнах перагана. Гата — пачаток агага канца. Тое, що так догга хавалася за ширмю ілюмінатів, бігати наші прамодні, агага, агага, агага наводкоу. Палітучна спадщина, агага, агага, агага. І заслужана узагледога сім'ястатом, ризи-сарам і акторам палітучнага театр абсурду — не за горами.

Нямецкая прэса пра «паварот назад»

[illegible]

Frankfurter Allgemeine адзначае, што з'явіўся С.Шушчэнка ўмацуе тэзіс, што ў краіне, якая выступае за ідэю шчыльнасці — аж да далучэння — сувязі з Расеяй. Газэта адзначае, што для Захаду было б істэрычным і прагрэсіўным з распарываннем адміністрацыі ад Менска. Клім Беларусі вернецца ва ўлонне Расеі, дзякуючы чаму, што яна захаце захаваць свае ракеты. Для апантэнаў уадаку палітыкаў у Менску гэта «важная спэцыяльнасць».

